

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnistvo in ekspedicijska, Stolni trg št. 6. poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 237.

✓ Ljubljani, v soboto 17. oktobra 1891.

Letnik XIX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 16. oktobra.

S prikrašanjem budgetne razprave

se danes že drugi dan peča poslaniška zbornica in s tem dejansko spričuje, česa se nam je od nasvetovanega prikrašanja nadejati. Če pojde tako naprej, doseglo se bo ravno nasprotno, kakor se je pričakovalo.

Vsa razprava je brez vsakatega pomena, zlasti ker ne gre za stalno določitev, ampak samo za poskus, ki se v prihodnje obdrži in postavno vpelje, če se potrdi, ali pa zavrne, če se pokaže, da ne ustreza.

Glavni nasprotniki prikrašane razprave so mladočeški poslanci, izmed katerih so včeraj govorili: Kaizl, Engel, Herold in Vašatty.

Ze včeraj sem poročal, da je Vašatty govoril češki; ker je bil velik šum v dvorani, zvončkal je prvosednik dr. Kathrein in opominjal poslance, naj bodo tihi in mirni, da bo mogel razumeti govornika.

Ker dr. Kathrein kot trd Tirolec ni besedice češke ne umeje, nastal je vsled njegovega opomina še večji nemir in splošna veselost, ki se je podela še le čez dolgo časa.

Glavno nasprotstvo se je sukalo o tej-le reči: Mladočehi so trdili, da bi bila morala zbornica z dvema tretjinama glasov še le skleniti, ali naj se prične razprava o Plenerjevem govoru, ali ne. Prvosednik Chlumecy pa je rekel, da tega ni treba, ker § 42. pravnega reda naravnost pravi, da se ima vsak predlog gledé prikrašanja kake razprave takoj obravnavati, da torej za to ni treba posebnega glasovanja.

Dalje so trdili nasprotniki, da je pretresanje v budgetnem odseku veliko temeljiteje, kakor v zbornici, da javno ministri ne bodo tako jasno odgovarjali na stavljená vprašanja, kakor v budgetnem odseku, da se torej krčijo pravice poslancev, če obvelja Plenerjev predlog. Plener in njegovi tovariši pa so odgovarjali, da se pravice poslancev ne krčijo,

ampak še razširijo, ker se s tem predlogom vsakemu poslancu dajo pravice, katere so dozdaj imeli samo člani budgetnega odseka. Ministri bodo ravno tako primorani odgovarjati poslancem kakor so delali dozdaj v budgetnem odseku in govorniška svoboda bode še večja, ker več poslancev pride do besede.

V tem smislu so govorili tudi vsi poslanci, ki so v tej zadevi danes prišli do besede, namreč grof Pininski, Bareuther in Plener kot zagovorniki, Pacak in Kaizl pa kot nasprotnika Plenerjevega predloga. Po končani razpravi hotel je pod izgovorom dejanskega popravka nemško-češki poslanec Prade v razgovor spraviti mladočeško interpelacijo zastran zatiranja Čehov v Liberecu, pa predsednik mu je moral vsled glasnega ugovora čeških poslancev vzeti besedo.

Pri glasovanju obveljal je predlog Plenerjev s 173 glasovi proti 31, torej z večjo kakor dvetretjinsko večino.

Splošna volilna pravica.

Pred sklepom današnje seje vprašal je mladočeški poslanec Tilšer načelnika volilnega odseka, zakaj se še niso obravnavali predlogi gledé splošne volilne pravice ter je predlagal, da naj odsek o tej stvari v 6 tednih poroča zbornici. Pri glasovanju bil je ta predlog odklonjen z veliko večino, kar je mladočeške poslance pripravilo, da so se rogali nemškemu liberalcem, češ, to je liberalno!

Ob treh popoldne sklenil je predsednik zborovanja in prihodnjo sejo napovedal na torek dne 20. t. m.

V obrambo.

Vedno češče treba nam izvrševati najneprijetnejšo svojo dolžnost: braniti svetinje slovenskega naroda pred napadi njega lastnih sinov. Ta dolžnost nam je tem težavnejša, ker se pri svoji polemiki poslužujejo naši liberalni nasprotniki takih zavratnih in pouličnih sredstev, katere rabiti nam brani naše poštenje. Slepa strankarska strast zasedla je pri slovenskih

liberalcih mesto razuma in v tej strasti opletajo in mahajo na vse strani in večinoma vedno le po katoliški cerkvi, papežu, škofih in duhovnikih. — Sovražniki našega ljudstva na obrobju, ki narodu jemljó kos za kosom podedovane zemlje naših očetov, ti imajo skoro neprestano svojo „Schonzeit“ od strani slovenskih liberalcev, zato pa dan za dnevom skoro brez presledka napadajo, obrekujejo, pred sodišče tirajo duhovščino slovensko, najglavnejši steber našega narodnega življenja, smešijo in trgajo zlasti iz mladih src katoliško vero in udanost do zakonite cerkvene oblasti.

Vse to se sevéda dela pod lepo krinko, češ, da so slovenski liberalci najboljše katoličani, da pa je to, kar govoré papež, škofje in duhovniki, le „povržen katolicizem“, kakor nazivlje „Narod“ svoj članek dne 13. t. m. — Na ta članek nam je danes splošno odgovoriti v obrambo, pozneje bomo tudi imeli priliko ozirati se na posameznosti. Da pa svoje čitatelje seznanimo z duhom, ki veje iz omenjenega članka, podamo iz njega nekaj citatov.

„Slov. Narod“ omenja, da se je vzlasti na Kranjskem „posrečilo vrniti nam taci duhovnih pastirjev, ki se trudijo, da bi uničili svete naše uzore... Dušni nabor imajo ti vodje mej semeniško mladino, ki se bolj in bolj daje v jezuitske roke in pošilja, ako moč, tudi v Rim, kajti Avgustinej na Dunaju je menda že preposveten.“ — Dalje: „Znano je, kako se je agitovalo proti deželni podpori za novo gledališče, kako proti višji dekliški šoli, a znano je tudi, da se niti za družbo sv. Cirila in Metoda od one strani ne zanima dosti, menda ker je preslovenska in ker ima sveta slovenska pokrovitelja. — Vse naše dosedanje stremljenje jim je nizko, malenkostno, oni hoté biti neka višja kasta, ki upa, da bode s svojo voljo in močjo vse nadvladala in spravila pod péto. V to svrhu snujejo se katoliška politična in tiskovna društva ter se žrtvujejo zanja mogočne svote, ad captandam benevolentiam episcopi, svote, katere pa niso nastale same ob sebi mej tako imenovanim zatiranim duhovstvom in katere se naravnost odtegujejo naši narodni stvari. — Za take stvari imajo denarja dovolj,

LISTEK.

Nedeljske misli.

XLIII.

Jutri praznujemo nedeljo posvečenja cerkvá; belo-višnjevo-rudeče in belo-rumene zastave bodo mnogokje vihrale iz lin belih in sivih zvonikov v znak vsakoletne slovesnosti in prazničnosti vernega ljudstva.

V narodno-gospodarskem in politiskem oziru se Slovenci ne moremo radovati obilnega blagoslova in ne vémo, kaj bomo polagali na mizo, kajti domači rženi kruh vzela nam je zimska slana, pošteno dolenjsko kapljico vživa trtna uš, da ne bode skoro požirka za ure svetovne proze. Poletna toča in jesenska slana pa sta uničili in poparili našo nado na narodnem polju.

Mraz in hlad sta torej naše letošnje gorje, čudno ni, da postajamo vedno hladnejši in prozajski v tej „brezdomovinski“ dóbi tudi mi sicer vročerkvni Slovenci.

O svetovnem hladu pač ničesa ne vedó oni, ki ne orjejo in ne sejejo, a jih vendar pošteno preživ-

ljajo davki, in pa tisti, ki vsaj dvakrat na leto rabijo kuponske škarje, s katerimi strižejo luknje na plahte in plahtice državnega dolga.

Velikemu vprašanju našega letošnjega fizičnega življenja je podobno tudi neidejalno naše politično vprašanje.

Ker nam Gavči orjejo političko ledino, pozebe nam redno naša optimistiška setev in boriti se moramo z vsemi močmi, da nam ne usahne zadnja nadopolna bilka politične strni.

Dočim bijemo domači boj v srcu Slovenije, pritiska nas nemški Mihelj z železnimi rokami ob steno. Najrajši pa sega po naši mladini, katero vabi v svoje naročje. Poglejmo le doli v kočevsko deželico. Tam živi v šolskih občinah do 1500 Slovencev v Zdihovem, Štalceerjih, Spodnjem Logu in Moroveu, katerih otroci morajo obiskavati popolnem nemške šole. Slovenščino so tukaj vrgli pred vrata. Gorjé mu, kdor bi se drznil temu ugovarjati; z bätom in kijem padejo po njem.

Najdejo se patroni, ki z vsem svojim vplivom delajo na to, da se taki naporí zatró v korenini, če tudi višja oblast drugače ukrene. Čudno pa ni, saj so ti gospodje zvesti kimovci nemškega „šul-

ferajna“. Znano je še iz deželnega zbora, kako daleč sega nemški moloh, ki žré slovenske otroke.

Tako so šolo v Zdihovem popolnem ponemčili pod pretvezo, da se ne more dobiti slovenščine zmožen učitelj. Šolo v Nemški Loki bi bila zadela čudna usoda, ko bi se ne bila ustanovila šola v Čepļah, kamor naj bi slovenska mladina hodila v šolo. V Štalceerjih so namestili slovenščine nezmožnega učitelja, in ravno tako v Spodnjem Logu, kjer je bila doslej utrakvistična šola, katero je obiskovalo nad 24 odstotkov slovenskih otrok.

To je pač nov dokaz slovenske popustljivosti. Navesti bi mogel še več slučajev, kako se ustreza nemški gospódi. Na tak način pridemo celó na Kranjskem tako daleč, kakor so sedaj naši sorojaki na Koroškem, in uresničila se bode kočevska himna: „Vom Rinzeffluss bis zur Kulpa-Strand, da sollen unsere Lieder ertönnen“. Za take zasluge (?) pa še „zlate duše in blaga srca“, prosijo za zaslužno križce!

Vém, da nedeljskim čitateljem ne ugajajo take lamentacije, pa kaj bočem? Ob samih obeh in samih nadah tudi ne moremo živeti. V tem oziru smo Slovenci v resnici pravi Jobi pod stopnjicami

ob periferiji krvavečih bratov ne vidijo. — Bodisi iz častihlepa, bodisi iz dobičkarstva pridružilo se je novi duhovski stranki tudi nekaj posvetnjakov, ki hočejo v nas „à tout prix“ igrati politično ulogo... Ugibajo, kako bi se sv. očetu vrnila prejšnja posvetna oblast, kako bi se vpeljala verska šola itd... Ti naši ljudje usiljujejo se le za štafazo nemškimi konservativcem, oziroma stranki propalih nemških plemičev. Oni ne razvidijo, kako nevarne so njih pripovedke in hujskanja proti sedanjim šolam... Znanih nam je več slučajev, kako so privrženci te stranke očitno izrekli, da jim ni premnogo, posebno pa ne v prvi vrsti za jezik: Vsled tega tu in tam tudi svoja poročila do raznih oblasti napravljajo zgolj v nemškem jeziku, kakor je sploh žalibog večina župnih pečatov in napisov še nemških.

Vse se pač ravna po slavnem ordinarijatu! Žalosten a resničen prizor je, da je pravih dušnih pastirjev vedno manj, ker veje poprej neznana sapa, katere puh je naši narodnosti povsod kvaren. Ta sapa pričenja se pri nas že s cecilijanskim petjem, ki je, brez ozira na umetniško vrednost, prava propaganda za iztiranje našega jezika iz Božjih hramov. To je ravno tista sapa, ki v Trstu prouzučuje italijanske, v Ljubljani pa nemške propovedi. To pa je tisti duh, ki je slednji čas ob volitvah in celó v deželni zboru sklepal kompromise z nemškutarji. — Kaj hočete s tem početjem, gospoda? Mislite li, da se bodo res zopet vrnil tisti časi, ko so vernike gonili žandarji k spovedi in drugim svetim opravilom! Bodite prepričani, da ne pride več ona žalostna doba, ter da je vzlic Mahničju tudi treba ni, ker vera naša je vera ljubezni in prostega prepričanja... „

Po teh citatih menimo, da je čitateljem znan duh in namen „Narodovega“ članka. — Ostrina članka naperjena je, kakor sploh vsa „Narodova“ polemika zadnji čas, proti prevzvišenemu knezoškofu ljubljanskemu; za njim seveda dobijo tudi župniki, mlajša duhovščina, semenišniki, posvetnjaki, ki so se pridružili naši stranki, vsak svojo klobuto. In naposled, ko je člankar ves svoj strup inžolč razlil nad nas, tedaj pa patosom in prepoln krščanske ljubezni zakliče: „Vera naša je vere ljubezni“ — quod erat demonstrandum!

Ta „Narodov“ članek spričuje, da temu listu ne pristojata govoriti o katolicizmu ne o pravem, ne o potvorjenem, ker on se ne klanja ni prvemu ni drugemu, njegova vera je — vera prostega prepričanja, to se pravi: Veruj ali ne veruj, kakor hočeš, na tem nič ni, za to se dandanes nikdo ne meni, vzlasti med inteligencijo, ki je vero vrgla v ropotarnico med staro šaro!

Narodno-gospodarski predlogi.

Dunaj, 15. oktobra.

Novi obrtni davek.

Finančni minister je naznanil v svojem govoru o priliki, ko je izročil državnemu zboru proračun za leto 1892, da bode preustrojl obrtni davek. Gotovo je važno, da se seznanijo tudi naši obrtniki po mestih in po deželi sploh, kako bo novi občni obrtni davek prikrojen in v koliko bo kaj olajšav prinesel

svojih bogatih sosedov. Če pa nam pade na svete čase z bogate vladne mize kaka drobtinica na našo prosečo dlan, vriskamo in radosti poskakujemo, menec: „Eppur si muove!“

In če pa zastoj stojimo na preži, tolažimo se v starem optimizmu: Drugo leto pa se odločno upremo, potrkamo z okovanimi čevlji ob tla in s pestjo ob zeleno mizo.

Tako živimo med upi in strahi, kakor Penolopini snubači, in čakamo, kdaj bode gotovo svatovsko krilo narodne enakopravnosti, s katerim ogrnemo otožno nevesto Slovenijo, ki ima mnogo čestilcev, a malo snubačev, mnogo praznikov, a malo veselja.

V takih razmerah je politika tudi za pečjo ob dolgih zimskih večerih najnehvaležnejše delo, ker o naši politiki veljajo tudi evangeljske besede o pohujšanju.

Boljše bi bilo večkrat za slovenske časnikarje, da bi polomili vsa peresa, gosja in železna, ter s črnilniki vred vso politiko vrgli v globočino morja, ker tolikrat rodi le jezo, strast, zavist in nečast našim idealom, mladini naši pa pohujšanje.

Sviftijanec.

narodom. Zato je morda ustrezno, da o tem obširneje pišem.

Stavimo si vprašanje: Kaj namerava ta davčna reforma; kaj smemo od nje pričakovati; ali bodo po njej došle olajšave najnižjim obrtnim stanovom.

Finančni minister sicer še ni v državnem zboru predložil popolnoma izdelanega načrta, po katerem misli preustrojliti dosednji obrtni v nov splošni obrtni davek, vendar se iz njegovega pojasnila more že sledeče izvajati.

Glavni znak novega obrtnega davka je ta, da bo to kontingentiran davek, to se pravi, država bo predpisala, da mora iz obrtnega davka državna uprava na leto dobiti določeno svoto in da to morajo zložiti vsi oni, ki se v državi pečajo s kakim obrtom. Država sedaj ne ve natančno, koliko ji bo n. pr. v prihodnjem letu došlo dohodkov iz obrtnega davka, ker to je odvisno od števila n. pr. novo nastopivših obrtnikov, oziroma odpadlih obrtnikov in pa osobito od prihodninskega davka, kolikor bolj se od davčnih komisij posameznikom na podlagi njih dejanskega čistega dohodka odmeri prihodninskega davka. Sedaj pa bo vlada rekla: Obrtni davek odmeri se na toliko in toliko milijonov, toliko moram iz te vrste dobiti, kako naj ga zlože posamezni obrtniki, to meni v prvi vrsti ni mar, pač pa dotičnim obrtno-davčnim komisijam. Znano je večini čitateljev, da državna vlada od državnega zbora zahteva n. pr. na leto 100.000 vojakov, ki se morajo v treh starostnih razredih novincev pri naborih dobiti. Ako n. pr. vladi zadostuje le 80.000 novincev, odpade jih 20.000 in vsaka dežela, oziroma okraj da toliko manj vojakov. Tudi pri užitninskem davku je enaka, kjer n. pr. celi okraj odkupi davek za določeno svoto n. pr. od vina in mesa, in medsebojna zaveza vseh gostilničarjev razdeli, koliko naj posameznik plača v to svrhu.

Dosedaj so bili obrtniki razvrščeni v razrede ter je imel sleherni obrtnik na leto odmerjen obrtni davek po razredu, v katerega je spadal. Sedaj torej je pač obrtnik vedel, koliko mora obrtnega davka plačati, vlada pa je še le sklepom upravnega leta mogla sešteti, koliko je v letu dobila skupnega obrtnega davka. Sedaj pa bo finančni minister porazumno z državnim zborom že začetkom leta določil, koliko mora obrtni davek v prihodnjem ali naslednjem letu donašati, koliko torej bodo morali zložiti obrtniki, če jih n. pr. med letom dokaj odstopi, oziroma če jih tudi več priraste.

Sedaj je v naši državni polovici krog 900.000 oseb, ki plačujejo obrtni davek. Teh 900.000 ljudi ali obrtnikov bode torej moralo zložiti določeni obrtno-davčni kontingent. Mali obrtnik bo malo, srednji več, veliki največ moral donašati in kolikor bolj bodo pritegnjeni k temu veliki premožni obrtniki, toliko manj bo odpadlo na male obrtnike.

Skupni ali celoskupni državni obrtni davek razdelil se bo na posamezne dežele, in v teh na posamezne davčne okraje.

Sedaj hočem nekoliko pojasniti še, v čem se bo razločeval novi splošni obrtni davek od doslej navadnega obrtnega davka. Znano je, da je obrtnemu davku doslej pridružen prihodninski davek. Prihodninski davek I. razreda je pa bil mnogim še trši, kakor stalni obrtni davek. Po davčnih izkazih iz l. 1889. je posneti, da je znašal obrtni davek 11.700.000 gld., prihodninski davek I. razreda, torej plačan od istih obrtnikov — pa 21.000.000 gld., ali ali skupno so obrtniki plačali iz svojih obrtov 32.172.000 gld.

Ta dva davka bodeta se v prihodnjem spojila v en davek, tako zvani splošni obrtni davek. Sedaj je imel obrtnik dve davčni poli, na eni je bilo zapisano, koliko ima obrtnega davka, na drugi pa so mu na podlagi njegovega izpovedanja napisali, koliko ima še čistega prihodninskega davka. Sedaj pa bo vse na eni davčni poli.

Obrtni prihodninski davek se torej ne bo posebej pobiral; žal, da ne morem reči, da bi vlada zahtevala morda le obrtni davek, ki je dosedaj znašal nad 11.000.000 gld., a ona bo tudi tisto svoto, katero je dobivala iz prihodninskega davka, prištela novemu obrtnemu davku.

Plačati bo treba obrtnikom toliko, kakor doslej. Država ne bo niti vinarja podarila, a prepustila bo, da bodo dotični obrtni davek plačujoče osebe medsebojno same določile in razdelile, koliko mora posameznik v to skupno obrtno-davčno svoto plačevati.

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Notranje dežele.

Krščanski socialisti. „Slovenski Narod“ porabi prav vsako priliko, da se izpodtika nad „klerikale“. Te dni je porabil neki govor dr. Luegerja proti nam. Iz nekega lista je posnel Luegerjeve besede, da je vse jedno, če kdo veruje v Boga ali ne, da le na izven kaže kristijanstvo. Naš najstarejši dnevnik potem kliče, da so se za take može ogrevati pri nas neki možaki in pri tem menda misli nas, če ne morda svojih sodelavcev, kajti če bi malo pogledal v svoje prejšnje letnike, bi se prav lahko preveril, da se je ob svojem času sam naučeval za ravno tistega Luegerja, katerega danes obsoja. Pa tudi Mladočehi so kaj pristrčno pozdravljali še nedavno zedinjene kristijane, prišedše v Prago, mej drugimi tudi znanega Schneiderja. Mi ne rečemo, da se nismo malo motili o dunajskih zedinjenih kristijanah in da povsem odobravamo njih postopanje, toda motili se nismo le mi, temveč tudi drugi.

Schneider. Postopanje poslanca Schneiderja mi nikakor ne odobravamo. Svojim lahkomišljenim postopanjem škodoval je le stvari sami. Židom je dal močno orožje v roko proti sebi. Jedenkrat so že bili poskusili, da ga uničijo, ali tedaj se jim ni posrečilo, sedaj pa bodo z nova poskusili pogaziti tega nasprotnika, in kdo vé, če se jim ne posreči. Po njegovem okraju že razširjajo oklice na shod, na katerem bi se Schneiderju izrekla nezaupnica. Če ne bodo kristijanski socialisti previdni, bode se židom posrečilo, da bodo dosegli svoj namen in veliko veselje bode v Izraelu.

Vnanje države.

Papeževa posvetna oblast. „Hamburger Nachrichten“ priobčile so članek o papeževi posvetni oblasti. Seveda so nekateri listi takoj uganili, da je članek pisal ali inspiriral sam Bismarek, in še naš najstarejši dnevnik zaradi tega temu članku nekako važnost pripisuje. Mi naravnost izpovemo, da v takih vprašanjih tudi Bismarek sam ne more biti merodajen. Zgodovina poslednjih dveh desetletij nam tudi dokazuje, da se Bismarek večkrat moti. Motil se je začenši kulturni boj. Mislil je, da bode ugnal katoliško cerkev ali je nazadnje le moral odjenjati. V tem članku se mej drugim pravi, da je Leon XIII. prepameten, da bi skušal obnoviti svojo posvetno oblast. Kake politike se drži papež v tej zadevi, je že dovolj jasno večkrat sam povedal v raznih govorih in okrožnicah. Se ni dolgo tega, ko se je proti francoskim romarjem izjavil, da je sedanje njegovo stanje neznosno, in dal razumeti, da treba delati na to, da se posvetno oblastvo njegovo obnovi. Leon se torej v tej stvari popolnoma drži svojega prednika. Besede papeža samega so v tej stvari pač merodajneše, nego kak članek, o katerem se le domneva, da ga je pisal ali inspiriral kak državnik.

Francija. Skofje so dali primeren odgovor francoskemu ministru bogočastja na njegovo okrožnico, da naj ne pospešujejo romanja v Rim. V odgovoru so mu povedali, da že sami vedo, kaj jim je storiti, in od vlade ne potrebujejo nobenih navodil. Demonstracije v Rimu so bile umetno prirejene in bile naperjene proti Franciji, zatorej je pa dolžnost francoske vlade bila vse kaj drugega storiti, nego na skofje se obrniti s kako okrožnico.

Shod državnikov v Monzi je moral biti velicega pomena. Ruski minister vnanjih zadev pl. Giers in Rudini nesta bila sama, temveč pri posvetovanjih so bili ruski veleposlanik Vlangali, italijanska veleposlanika Nigra in Menabrea in državni podtajnik v ministerstvu vnanjih zadev grof d' Arco. Ko bi bil shod samo akt uljudnosti, gotovo bi ne bilo se zbralo toliko državnikov, temveč bi bil ruskega ministra Rudini sam pozdravil, kralj ga pa morda še ne vsprejel.

Rusija. Ne le v Kijevu, temveč tudi v Moskvi so več osob zaprli. Iz pisem, ki jih je dobila policija po stanovanjih nihilistov, razvidi se, da se je pripravljala vstaja. Nihilisti hoteli so porabiti letošnjo nevoljo zaradi slabe letine.

Irška. Razmere na Irskem so jako žalostne. Po Parnellovi smrti se je občno pričakovalo, da se bodeta obe stranki zedinili. Sedaj se pa kaže, da Parnellovi ne marajo za nobeno zedinjenje. Govori se, da hočejo sedaj si izbrati za vodjo zopet nekega protestanta, to gotovo le iz sovraštva do duhovščine in cerkve. Na nekem shodu se je izjavil neki bivši Parnellov prijatelj, da se njegovi somišljeniki rajši zavežejo z Angleži, nego pa z duhovščino. Ubogo ljudstvo, katero vodijo taki možje. Upamo, da se bodo pri prihodnjih volitvah Irce otresli taceh politikov.

Izvirni dopisi.

Iz Karlovca, 18. oktobra. Ker je bilo dne 25. septembra v Vašem listu naznanjeno, da bode naš rojak veleč. g. Gilbert Gravl dne 4. t. m. v

(Dalje v prilogi.)

Karlovcu praznoval 50letnico svojih slovesnih redovnih obljub, sprejmite torej o tej slavnosti nekaj vrstic.

Na dan slavnosti ob 8. uri gre o. gvardijan z vso samostansko družino v jubilarjevo sobo, pozdravi ga in mu v roke poda gorčo svečo, rekoč: Prejmi luč v roke, da se učiš bežati pred deli teme in nasledovati vzglede svetosti. Na to mu izroči palico, rekoč: Prejmi podporo starosti, da po potih božjih zapovedi in redovnega vodila neutrujen hodiš in verno prideš v nebeško domovino. Za tem se je vršila slavnost v cerkvi po običajnem slovesnem načinu. O. gvardijan je v svojem nagovoru našteval zlatomašniške zasluge, osobito na učiteljskem polju. Po ganljivem govoru mu položi na glavo venec iz cvetočih cvetic, rekoč: Venča naj te Gospod po preteku sedanjega življenja. Z zahvalno pesmijo je bila cerkvena slavnost končana. V zakristiji so svečarju čestitali duhovniki in njegovi redovni bratje. K prijateljskemu obedu je bilo povabljenih več odličnih gospodov, med njimi preč. g. metliški prošt Fr. Dovgan, mestni načelnik in šolski ravnatelj. Zlatomašniku želimo še mnogo let!

Z Dunaja, 16. oktobra. Dunajski Slovenci so po trimesečnem odmoru imeli zopet svoj shod v „slovenskem klubu“. S tem je klub prišel šesto leto svojega obstanka. Iz tega se vidi, da je na zdravi podlagi osnovan in da se je na Dunaju stalno živim Slovincem prikupil. Pritožiti se le moram, da je bila dvorana, v kateri je bil prvi večer šestega leta, premala. Mi smo se potili, da je bilo joj. Dotičnik bi pač naj skrbel, da ima „slovenski klub“ za svoje večere večjo dvorano, da se je vsaj nekoliko mogoče gibati. Klubov večer so počastili štirje državni poslanci, namreč veleč. g. kanonik Klun, Kušar, dr. Gregorčič in Povše. Družba je bila ob prihodu teh gospodov veselo iznenadena. — Starosta klubov g. Navratil pozdravil je s prav prisrčnimi besedami došle državne poslance, stare in nove ude, posebno pa še navzočne vrle Slovence, na čelu njim predsednika. Tako je prav. Mlado naj se druži s starim in narobe. Družba je bila, to se mora priznati, prav odlična. Če kateri dunajski Slovenec v tako družbo ne mara zahajati, le sam sebi škoduje; pri tem pa še kaže, da sam čuti, da se ne briga za lepo družbo. — G. Navratil je zanimivo predaval o vražah, kako se stori nevidnim. Navel je tudi sodnijske slučaje. Njegovo berilo bilo je burno pohvaljeno. G. kanonik Klun in dr. Murko sta poudarjala, da je važno nabiranje takih vraž, da se more soditi o kulturnem stanju kakega naroda. Bilo je tudi več sodnijskih slučajev navedenih iz Nemčije, kar dokazuje, da se v blaženi Nemčiji pač preveč bahajo s kulturo. Ker je to berilo le odlomek iz velike zbirke vraž, ki jo hrani g. Navratil, bode gotovo o svojem času zagledala tiskano beli dan.

Po zelo zanimivi in poučni razpravi je bila zabava prav prijetna. (Konec sledi.)

Blaza Potočnika slavnost in 25-letnica „Narodne čitalnice“

v Št. Vidu nad Ljubljano.

(Konec.)

V naslednjih letih je naše društvo prav vro delovalo; imelo je razmerno veliko udov in skoro vse slovenske časnike. Prirejalo je obilo lepih in poštenih domačih zabav. A kakor pride za solncem dež, tako je tudi naša čitalnica morala poskusiti slabejše čase; celó viharji so rohnili nad njo, a prestala jih je srečno. Marsikateri ud se ji je sicer izneveril, a v našem Št. Vidu je bilo vendar zmiraj dovolj zavednih domoljubov, ki so jo branili pred neosnovanimi napadi, in jo vzdržali do današnjega dné krepko, četudi ne tako veselo razcvetajočo se, kakor je bila prva leta. Danes pa, ko praznujemo petindvajsetletnico njenega obstoja, s ponosom smemo reči, da je naša čitalnica marsikaj dobrega storila; da je z uspehom širila v narodu omiko in domoljubno zavest, in ima dovolj učenih prijateljev, ki ji zagotavljajo obstoj.

Toda ni zadosti, da ima zagotovljen obstoj; nego krepko mora začeti delati, kakor je delala v začetku; ona mora postati zatočišče vseh dobro hotelih Št. Vidčanov, ki naj se v nji zbirajo in posvečujejo o raznih koristnih rečeh, in tudi lepo po domače zabavajo. Na ta način bo naša čitalnica zvr-

šila svojo vzvišeno nalogo ter delala v korist in čast naše lepe šentvidske ravnine.

Le tako torej bomo delali v duhu začetnikov naše narodne čitalnice, osobito njenega ustanovitelja, slavnega Blaža Potočnika, če ji bomo ostali zvesti stari udje in jej bode pristopilo še mnogo novih! Obilo novih udov o njeni petindvajsetletnici bo najlepši dokaz, da niso bila zastoj blaga prizadevanja očeta Blaža Potočnika, ki nam je z najlepšimi nadami in nameni ustanovil to narodno ognjišče.

Zato rečem: Ohranimo hvaležen spomin pokojnemu očetu Blažu Potočniku in Bog naj čuva in krepi njegovo delo: našo narodno čitalnico!

V igri: („Oče so rekli, da le!“) — odlikovala sta se pred vsem naša stara znanca: Jerica in mesar Debeleč (Jos. Zupan in g. Fr. Jenko); dr. Ljuboslav (g. Val. Koman) igral je spretno, da se mu ni poznalo, da bi bil prvokrat na odru, istotako hvale vredno njegov netjak Dragotin (g. Fr. Kremžar) in žena Doroteja (gdč. Rastohar). Ljubki prikazni ste bile tudi Liza in Avrora (ggdč. Cirman in Jovan.) — Hvalo vsem na njih vstrajni marljivosti!

Uspeh „Besedin“ bil je tak, da je sleheren udeleženec — in teh je bilo natlačeno v širni dvorani, — izrazil željo: da bi se kmalu zopet priredil tako lep, prijeten večer!

Po „Besedi“ zbral se je čitalnični odbor s skoro polnoštevilnim pevskim zborom in mnogimi gosti še jedenkrat pri „Kraljiču“, kjér so se s petjem kratkočasil in radovali v pozno noč ter bili uprav židane volje.

Vsa ta veselica pa se sme prištevati onim pravim narodnim slavnostim, pri kojih se je posvetnjak zabaval prostodušno s svečnikom, imovitejši z ubornejšim, visoki z nizkim, plemenitnik s prostakom — pri kojih so se družili vsi elementi le v jedino svrho: da zjedinjeni slavé za dom zaslužne možé ter se veselé lepega narodnega napredka, za katerega imajo naše čitalnice — kolikor njih omejeni delokrog vzmore — mnogo zaslug. Žal, da se te veselice ni udeležilo óno število narodnjakov, kojega smo se nadejali. Mnogo je zakrivilo neugodno vreme; — ker pa je odbor prepričan, da je imel naš slavljence mnogo prijateljev in čestilcev, katerim ni bilo mogoče vdeležiti se njegove slavnosti — vposlal jim bode „Spomenice“, katere je tukajšnji marljivi g. nadučitelj J. Žirovnik sestavil in v tá namen — v proslavo njegovega spomina. Nadejamo se, da jim dobro doidejo.

Sploh pa opozarjamo slavno občinstvo, da se te „Spomenice“ z životopisom slavljence in zbirko njegovih kratkočasnic — še dobi pri čitalniškem odboru po 10 kr. izvod. Čisti dohodek je namenjen v nakupovanje poučnih knjig za čitaln. knjižnico.

Konečno spolnujemo se prijetno dolžnost, da najtopleje zahvalimo óne blage rodoljube, ki so na kakoršenkoli način pripomogli, da se je slavnost izvršila takó lepo in v občo zadovoljnost; pred vsem pa č. g. župnika Babnika s Toplic, kateri se ni plašil ni pota ni truda ter iz daljnega kraja došel, da proslavi spomin vrliga moža! Najudanejša mu hvala! Nadalje zahvalimo darovatelje za spominsko ploščo, darovatelje lepih mlajev, dobitkov za loterijo i. dr. Radi pičlega prostora ne moremo naštevati imen — a naznanila se bodo po časopisih. Zahvaljujemo jih najtopleje ter jim našo narodno čitalnico priporočamo v nadaljno blagonaklonjenost!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. oktobra.

(Osebná vest.) Podmaršal gospod Frančišek Watteek pl. Hermannshort, poveljnik 28. divizije v Ljubljani, je na svojo prošnjo umirovljen. Tem povodom mu je presvetli cesar izrazil svoje najvišje zadovoljstvo v priznanje njegovega zvestega službovanja v vojski in miru. Poveljnikom tukajšnje divizije je imenovan generalni major gospod Josip vitez Schilhawsky pl. Bahubrück.

(František Ondříček,) slavni češki virtuoz na na goslih, priredil bode prihodnji torek dné 20. tega meseca s svojo mlado soprogo koncert v Celovcu.

(Prvi občni zbor „konservativnega obrtnega društva“) s sedežem v Ljubljani bode jutri dne 18. t. m. dopoldne ob 1/2. uri v spodnjih prostorih društvene hiše „Katoliško-rokodelskih pomočnikov v Poljskih ulicah po nastopnem redu: 1. Vpisovanje novih udov. 2. Volitev odbora in dveh računskih

preglednikov. 3. Posamezni nasveti. K temu zborovanju vabi najuljudnejše — osnovalni odbor.

(Nesreča.) S Koroškega se nam poroča: Jelen v zverinjaku g. M. Plešivčnika na „Uršuli“ usmrtil je inženerja M. Strassbergerja, ki si je z nekaterimi gospodi ogledoval zverinjak. Ukročena zver, ki se je približala na prijazen klic družbi, napadla je kar naenkrat g. Strassbergerja in predno so jelena odpodili, bil je nesrečni gospod mrtev.

(Muzejsko društvo.) Minolo sredo je v tukajšnjem muzeju kaj zanimivo predaval č. g. arhivar Anton Koblar o železarstvu na Kranjskem. G. predavatelj se je gotovo mnogo trudil, predno je nabral in uredil mnoge podatke o železnem obrtu na Kranjskem od najstarejših dob do današnjih dni. Predavanja se je udeležilo mnogobrojno odlično občinstvo, ki je po končanem govoru živahno ploskalo v dokaz priznanja in kvale. Hvaležni pa smo g. govorniku tudi radi tega, ker je predaval v slovenskem jeziku, ki je bil doslej nekako izključen.

(Umrli) je včeraj tukaj po daljši bolezni c. kr. finančni koncipist g. Fran Tvrđy.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode pela komična opereta v jednom dejanju „Vzbujeni lev“; dirigent g. prof. Gerbič. Dalje se bode predstavljala burka v jednom dejanju „Bratranec“, češki spisal dr. Štolba, preložil Ig. Borštnik.

(Mestni zbor ljubljanski) je imel sinoči sejo. Gosp. župan naznanil, da jé povodom cesarjevega godu gosp. deželnemu predsedniku v imenu mestne občine izrazil najudanejšo čestitko, katere je presvetli cesar blagovolil vzeti na znanje. — Odbornik dr. Tavčar je poročal o prošnji pekovske zadruga za povračilo nekaterih stroškov iz zadrugnega imetja. Zadruga je imela neko zemljišče, katero je prodala za 3730 gld. Po ustanovi imajo do tega pravico ubogi peki, pekovske vdove in sirote; pekovska zadruga pa prosi, da bi se jim od te svote povrnilo troški v znesku 1300 gld. za premeščenje vozovca s prodanega zemljišča, napeljavo vode v zadrugno hišo itd. Poročevalec nasvetuje, naj se prošnja odbije, kar obvelja. — Odbornik Klein poroča v imenu stavbinskega odseka o stavbinskih črtah g. Beliča na Tržaški cesti, gospe Katarine Čaks v Kravji dolini in g. Lavriča v Kapiteljskih ulicah. Gledé na prvo črto vpraša odbornik dr. Gregorčič, zakaj se je stvar zavlekla skoro celó leto, kar olepšavi in razvoju mesta ni v korist. Poročevalec župan odgovarja, da temu ni kriv stavbeni urad, temveč gg. Belič in Stedry, ki se nesta sporazumela. Konečno obvelja nasvèt, da se potrdijo vse tri črte po načrtu stavbinskega urada. — Odbornik dr. Staré poroča o razdelitvi g. Perdana sveta ob Resljevi cesti na stavbišča in nasvetuje, da se razdelitev dovoli, da pa g. Perdan odstopi mestni občini potrebni prostor za novo cesto. Obvelja. — Odbornik ces. svetovalec Murnik poroča o oddaji gradnje kanalov na Marijinem trgu, v Slonovih ulicah itd. — Odbornik dr. Gregorčič odločno graja, da je magistrat oddal to delo podjetniku, ne da bi prej mestni zastop potrdil to oddajo, ker s tem se krati pravica mestnemu zastopu, in vpraša, zakaj še le zdaj po treh mesecih pride končana stvar pred mestni zastop. — Župan odgovarja, da je bilo delo nujno in je magistrat korektno postopal, ker je delo oddal najcenejšemu ponudniku; seje pa ni bilo toliko časa, ker ob počitnicah niso navadue. — Odbornik dr. Staré poroča o razdelitvi severnega dela nekđaj Zelnikovega sveta ob novi cesti iz Igriških ulic na Tržaško cesto. — Odbornik Hribar ugovarja temu, da se prostor zazida z vilami. Odsekov predlog obvelja. (Konec sledi.)

(Podpornemu društvu za slov. velikošolce) na Dunaju so po g. I. Žmavcu darovali nastopni p. n. gg. Motej Strak in M. Ovsenjak, duh. pomočnika pri Sv. Petru na Stajerskem po 1 gld., veleposestnik I. Vavpotič in dr. A. Šlamberger po 3 gld., I. Bohanec, duh. pomočnik in dr. Farkaš v Ljutomeru po 1 gld. umirovljeni župnik v Radgoni Fr. Lorenčič 2 gld. in župnik pri Kapeli M. Meško 5 gld. Povrni Bog tisočero blagim dobrotnikom!

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je poslal blagorodni gospod Josip Močnik, župan kamniškega mesta, 6 gld 60 kr., nabranih v veseli družbi o priliki poslavljanja visokošolcev. — Veseli družbi, posebno še pošiljatelju, blagor. g. županu, ki se je vzlasti letos tako zelo odlikoval v domoljubnem delovanju za našo družbo, izreka najiskrenejšo zahvalo. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Domača umetnost.) Iz Železnikov se nam piše: Ako te, dragi čitatelj, vodi pot skozi Selško dolino, ne zamudi, ogledati si župnijsko cerkev sv. Antona puščavnika v Železnikih. Ta zares veličastna stavba je kras dolini, in lahko rečem, tudi kranjski deželi. Ako se uresniči načrt domoljubnega pisatelja „Stavbinskih slogov“, da s časom zbere načrte in znabiti tudi popise cerkvâ kranjskih, bode brezdvomno med prvimi župnijska cerkev v Železnikih. Cerkevni tloris je podoba grškega križa, zidana je cerkev v romanskem slogu ter je bila postavljena v letih 1872—1874. Ob straneh ima kore; dolga je dvajset sežnjev, široka 10 in visoka 8 sežnjev. Načrt je izdelal g. Faleschini; zidarski mojster, ki je zidanje prav umno vodil, je bil J. Molinari iz Škofje Loke. Duša podjetju pa je bil sedanji č. g. župnik Jakob Mrak, ki je s požrtvovalnostjo in velikim trudom dovršil ne lahko delo. Lep kras cerkvi je tudi tabernakelj iz belega tirolskega marmorja, izdelal ga je po navodilu č. g. župnika g. Vurnik v Radovljici; pravijo, da mu ni enacega na Kranjskem. Najlepšo ozaljšavo pa je dobila cerkev letošnjo poletje. G. župnik je imel vedno željo, da bi presbiterij oplešal s slikami na presno. Dogovoril se je torej že letošnjo pomlad v ta namen z akademiškim slikarjem Ludovikom Grilecem, rodом iz Idrije, za primeroma ne visoko ceno. G. Grilec se je lotil sredi meseca junija dela z naučenostjo in hvalevredno marljivostjo. Naslikal je na presno na oboku štiri evangeliste, v ozadju nad oltarjem kronanje Matere Božje, na stranskih stenah čestilec sv. Rešnjega Telesa, sv. Alojzija in sv. Barbaro. Sicer so stene ozaljšane z lesinami in raznimi res krasnimi ornamentami. Le en glas se čuje, tudi od poznavalcev umetnin, o teh umetnih slikarjih: glas hvale. Konceptija in risarija ste pravilni, kolorit krasen, prehod barv primeren, ves utis — čudovit. Gospod Grilec si je s tem delom zaslužil ime pravega umetnika, na katerega smemo biti Slovenci ponosni. Omenimo naj še, da je g. Grilec pri delu vrlo pomagal njegov rojak, mladi slikar g. Matevž Trpin. Jutri bode ravno obletnica posvečenja naše cerkve, katero je posvetil ranji mil. škof Vidmar l. 1874; letos bodemo še veselejši praznovali ta dan v umetniško ozaljšani cerkvi. Čast našemu umetniku g. L. Grilecu, katerega mirno vestjo priporočamo cerkvenim predstojništvom in drugim za umetniška slikarska dela; Bog povrni pa tudi č. g. župniku J. Mraku njegovo požrtvovalnost, da je omislil na svoje stroške cerkvi železniški tako krasno umetniško oplešavo.

R.

(Premovanja govedi) v Novem Mestu, Kočevju in Ilir. Bistrici, ki so bila določena na 24., 26. in 29. dan oktobra, morajo se zaradi kuge na parkljih odložiti.

(Bike belanske pasme), nakupljene iz državne podpore, oddal je glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske te dni nastopnim gospodarjem: J. Sokliču v Selu pri Bledu, Jak. Svetini v Bodešcah, Franu Pretnarju v Predtrgu, Jan. Arhu v Boh. Bistrici, Andreju Pavliču v Podgorju, Alojziju Rahnetu v Brezovici, Juriju Škofcu v Št. Vidu pri Lukovici, Antonu Samotorčanu v Št. Joštu pri Horjulu in Jan. Pečniku v Stožicah. Deželni odbor je pa oddal bike ravno te pasme naslednjim gospodarjem: Lorencu Gašperlinu na Pšenični Polici, J. Strupiju v Čirčičah, županstvu v Žireh, Alojziju Koželju v Lanišah in Martinu Habjanu v Zapotnici.

(Mrtvo truplo) sv našli v četrtek v neki jami pri Bloški Polici sodniški pristav g. vitez L u s c h a n in nekateri Starotržani. Pri truplu so našli napeto pištolo in težko palico. Mrtvec, okolu 35 let star, je bil dobro oblečen in imel črno brado. Če se je sam usmrtil ali ga je kdo drugi, ni znano.

Raznoterosti.

— Nestrpnost svobodomišljenikov. Na Francoskem je neki župan prepovedal dekletom nositi belo obleko, ker take obleko nosijo pri procesijah. Dne 15. avgusta je župan videl več deklic, ki so šle z župnikom v beli obleki. Zatožil jih je zaradi tega pri sodišču. To je bilo celó državnemu pravdniku preveč in ga ni bilo pri tisti obravnavi. Župan je župnika pred sodnikom grdo zmerjal. Stvar se je pa s tem končala, da je sodnik oprostil župnika in deklice.

— Sedemdesetletni trojčki. V Toringtonu so trije kmetje in bratje dne 13. septembra praznovali sedemdesetletnico. Vsi trije so še močni in zdravi. Prijatelji so jim priredili banket, ker sedemdesetletni trojčki so pač velika redkost.

— Čaj. Kitajskega čaja se vedno manj uvaža v Anglijo. Leta 1886 se je še v Anglijo kitajskega čaja odpravilo za 90, in lani pa le za 69 milijonov dolarjev. Glavni vzrok temu je, da so začeli čaj pridelavati v Indiji in na otoku Borneo.

Telegrami.

Dunaj, 17. oktobra. Cesar se povodom petdesetletnice vojaškega službovanja vojnemu ministru Bauru v jako milostljivem pismu presrečno zahvaljuje za njegovo izvrstno delovanje v miru in vojni. Izražujoč svojo zadovoljnost, izreka cesar presrečno željo, da bi še nadalje mogel računati na mnoge preskušene usluge ministrove.

Dunaj, 17. oktobra. Odsek za volilno reformo se je posvetoval o vpeljavi direktne volilne pravice v kmečkih občinah in je sklenil, da bode za prihodnjo sejo povabil vlado, naj ona pove svoje mnenje o premembni volilnega reda za državni zbor.

Dunaj, 17. oktobra. Dopoldne je cesar slovesno otvoril muzej zgodovinskih umetnin, v katerem so združene vse cesarske zbirke. Mnogobrojno občinstvo je cesarja navdušeno pozdravilo. Navzočni so bili nadvojvode Karol Ludovik, Ferdinand, Albreht, Viljem in Rainer, vsi skupni in avstrijski ministri, ogerska ministra Csaky in Szögenyi, diplomatje, predsedništvi in mnogo članov obeh zbornic, več profesorjev in umetnikov. Cesar je podal roko Karolu Ludoviku in Taaffeju in ogledal vse umetnostne zaklade.

Wiesbaden, 16. oktobra. Kakor poroča „Rheinischer Courier“, prosil je sultan majorja Steffena, naj hitro nastopi službo kot instruktor turškega topničarstva. Govori se, da misli Turčija utrditi Bospor in Dardanele.

Rim, 16. oktobra. Bonghi je odložil predsedništvo italijanskega mirovnega odseka. Odsek bode v kratkem volil novega načelnika.

Piccoli-jeva tinktura za želodec

je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov vregajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Cena steklenici 10 kr. (300—211)

Tuji.

15. oktobra.

Pri **Maliču**: Depoli; Hofbauer, trgovec, iz Trsta. — Skodler, Markowsky, Ritschel, Braune s soprogo, Hofman, Koch, Haas, trgovci; Ritschel, Grum, Stor, Bréier, potovalci, z Dunaja. — dr. Pavličar iz Lince. — Suhy iz Grada. — Doljan, otroška vrtarica; Karolina Lapajne, zasebnica, iz Idrije. — Leuschner, trgovec, iz Brna. — Andres, trgovec, iz Inomosta.

Pri **Stonu**: Wallowich, tajnik; Weitzer, tovarnar; baron Ripp, fml, iz Grada. — Sardotsch, potovalec, in Raspotnik, poštni kontrolor, s soprogo, iz Trsta. — Kraus; Wachtl, Hochstätter, Schinzel, Wiethe, trgovci, z Dunaja. — Melle iz Cirknice. — Boskovitz, trgovec, iz Budimpešte. — Balis, trgovec z lesom, z Vrhnike. — Novako, gostilničar, iz Istre. — Mayer, gledališki igravec, iz Brna. — Florian s soprogo iz Kranja. — Magainer iz Divače. — Vitez Böckmann, zasebnik, iz Gorice.

Pri **Južnem kolodvoru**: Nimerschal; Mayer; Neuman, trgovec, iz Grada. — Jurišović, nadporočnik, iz Otočaca. — Rakove iz Kranja. — Schluga z rodbino iz Žabnice. — Germ, zasebnik, z Dunaja.

Umrli so:

13. oktobra. Antonija Petic, mestna uboga, 75 let, Karlovska cesta 7, emphysema pulm.

14. oktobra. Helena Kvas, delavčeva vdova, 47 let, Hradekega vas 19, srčna bolezen.

16. oktobra. Franc Leben, hišni posestnik, 56 let, sv. Petra cesta 55, plućni edem. — Terezija Jager, mokarica, 73 let, sv. Petra cesta 60, jetika.

V bolnišnici:

14. oktobra. Blaž Kosmač, delavec, 63 let, srčna hiba. — Apolonija Horček, gostija, 71 let, jetika. — Mihael Skalar, gostac, 64 let, vodenica. — Blaž Mikuž, gostac, 45 let, gangraena pulm.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu				
7. u. jut.	73.85	11.6	brezv.	megla		
16 2. u. pop.	73.83	19.6	sl. zapad	jasno	0.00	
9. u. zveč.	73.80	13.0	brezv.			

Srednja temperatura 14.7°, za 3.2° nad normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 17. oktobra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	8	77	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	8	12	Surovo maslo,	—	70
Ječmen,	4	6	Jajce, jedno	—	3
Oves,	3	9	Mleko, liter	—	8
Ajda,	5	36	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	4	71	Telečje	—	60
Koruza,	5	30	Svinjsko	—	56
Krompir,	2	23	Koštrunovo	—	40
Leča,	10	—	Pisane	—	40
Grah,	10	—	Golob	—	15
Fizol,	9	—	Seno, 100 kgr.	1	87
Maslo, kgr.	—	84	Slama,	2	14
Mast,	—	66	Drva trda, 4 mtr.	7	—
Špeh svež,	—	56	„ mehka, „	4	60

Tinktura za želodec,

katero iz kineske rabarbare, kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI**, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov vregajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razposilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 steklen., 5 Kg teže, velja gl. 5.26. Poštnino plača naročnik.

(60—23) (60—58)

Lepo obširno posestvo

ležeče prav blizu Ljubljane, odda se v zakup (v najem) takoj ali od sv. Mihela naprej prav po ceni.

Priročna poslopja, hlevi itd. Posestvo se tudi proda pod prav ugodnimi pogoji. (1428) 2—2

Obrniti se je do J. Rodé-Dogana v Ljubljani.

Originalna 10—6 Selterjeva voda.

Najboljša naravna mizna in zdravilna voda (Nassau) preverjena pri zasliženju, kašlju, hripavosti, mehurnih in želodčnih boleznih. (1202)

Zahtevaj vselej „originalno“ Selterjevo vodo s kapico, vigneto in zamaškovo zavezo „Original“. Dobi se povsod.

V Ljubljani ima glavno zalogo Miha Kastner.

Osem odlikovalnih kolajn!

Priznано najboljše

ročne harmonike

dobé se pri

Ivanu N. Trimmel-u

na DUNAJI, VII., Kaiserstrasse 74, postajališče tramwaya, črta proti dvorcu.

(24—16) Največja zaloga

muzikalnega orodja,

zanesljiv izdelek, nizke cene.

Ceniki zastoj.

Ravnokar je izšel prvi zvezek lične knjižice z naslovom:

Povesti

slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Sestavil in uredil

A. Kalan,

urednik „Domoljuba“.

— Ponatis iz „Domoljuba“ —

I. zvezek. — Cena 20 kr.

Obseg:

Zlati lasje. — Dedščina. — V zametih pokopan. — Veronika. — Sama smola! — Trojni sveti večer. — Božič na sv. Gothardu. — V valovih življenja. — Lovski tat. — Luč na oknu. — Po viharju svetlo solnce. — Požar. — Lepi pirhi. — Marušnik. — Obhajilo v ječi.

Dobiva se v „Katol. Bukvarni“ in pri H. Ničmanu v Ljubljani.

V kratkem bode izšel II. zvezek.

Franjo Tomec,
pozlatar,
v Ljubljani, Streliške ulice šte. 14,
se najtopleje priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
v mestu in na deželi v **pozlačenje in prenavljanje**
altarjev, tabernakeljnov, krstnih
kamnov, leo, podob, soh, nagrob-
nih križev, najraznovrstnejših
okvirov, sv. razpel, svečnikov itd.
Vse navedene stvari izgotavlja tudi **nove** trpežno,
okusno in zanesljivo, ter jamči za dobro delo, in pri-
meroma kaj nizko ceno.
Oljnate slike, četudi so valed starosti po-
polnem zamazane, očisti, da so enake novim, ne da bi
s čiščenjem sliko poškodoval. (1415) 6-2

Leto ustanovitve 1820.
Srebrna svetinja Pariz 1878.
Častna in priznana diploma
Dunaj 1873.
Insam & Prinoth
St. Ulrich,
Gröden, Tirolsko,
priporočata se za
cerkvena dela
od lesa, kakor:
oltarje, lece, krstne mede-
nice, spovednice, križeva
pota, podobe svetnikov,
Kristuse, podobe za jas-
(1392) lice i. t. d. (4-1)
po najnižjih cenah.
Ceniki zastoj in franko.

J. N. Potočnik,
krojaški mojster,
Kongresni trg v Ljubljani (v nuskem poslopji),
se priporoča prečastiti duhovščini in izdelovanje
duhovniških zimskih sukenj in talarjev,
dalje sl. občinstvu v obila naročila za izdelovanje
najraznovrstnejših oblek
narejenih po najnovšem kroju iz finega ali bolj priproste-
ga, toda vseskozi trpežnega blaga. Jamči za dobro blago, točno
postrežbo in nizko ceno. (1340) 10-9

Največja zaloga
šivalnih strojev
JAN. JAX,
LJUBLJANA,
Najnižje cene.
Ugodni vplačilni obroki se
(1410) dovoljujejo. (30-8)
Zamenjuje stare stroje.
Poprave vrše se točno
trajno in ceno.

Umetne zobe in zobovja
stavlja na način, ki ne provzroči ni-
kakih bolečin, ter opravlja vse **zobne**
operacije in zobna plombovanja
A. PAICHEL,
(1363) 11 **zobozdravnik** (3)
pri Hradeckega mostu I. nadstr.

KALODONT
pravi se
po
slovenski
zobna
lepota.

KALODONT
je že
priznan
kot
neobhodno
zobno
čistilno
sred-
stvo.

KALODONT
je
neškodljiv
zdrav-
stveno-
obla-
stveno
preskušen.

KALODONT
je
jako
praktičen
na
potovanjih
akroma-
tičen,
osvežujoč.

KALODONT
so že
v
tu- in ino-
zemstvu
ureli
z
največjim
vpehom.

KALODONT
se rabi
pri
dvoru
in
plemstvu,
pa tudi
v najpri-
prostejši
meščanski
hiši.

KALODONT
naj se
vedno
zahteva
pristen
zaradi
mnogih nič
vrednih
ponaredeb.

KALODONT
se dobi po
35 kr.
kos v
lekarnah,
dro-
guerijah
in
parfume-
rijah,

Priznanja najvišjih krogov so priložena vsakemu kosu.

Preselitev trgovine.
(52-10)
Štefana Nagy-ja
trgovina z železjem, ro-
kodelskim, hišnim in ku-
hinjskem orodjem
je od dne 1. julija t. l. nadalje
na Valvazorjevem trgu št. 5
(prej France Trček)
v poslopji okrajnega glavarstva.

V ponedeljek dne 19. oktobra izide
na svetlo
Od pluga do krone.
Veliki zgodovinski roman, zajet
iz kranjske povestnice
od Jakoba Bedénka.
17 pol v osmerki. — Broširan stane 1 gld.
50 kr., elegantno vezan 2 gld., po pošti
10 kr. več.
Zanimivo in živo pripoveduje cenjeni gospod
pisatelj v romanu, čegar junak je veliki matematik
Jurij Vega, življenje tega slavnega Kranjca.
Naročbe izvršujejo se z dnem 19. t. m. i nadalje,
zaznamke pa vže zdaj vsprejemlje (1421) 5
knjigotržnica
Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Vinko Čamernik,
kamnosek,
v Ljubljani, Parne ulice šte. 9,
se najljubljeneje priporoča prečastiti duhovščini in iz-
vršitev naročil vsakovrstnega
cerkverega umetnega kamno-
seškega dela,
kakor: altarjev, obhajilnih miz itd.
slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrst-
nejših po najnovjših načinih prav lično in iz različ-
nih vrst marmorja izdelanih
nagrobni spomenikov.
Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri-
jem izgotovljene spomenike, kateri so valed nedovo-
ljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brez-
plačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred
Vsemi svetimi.
Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se pri-
poroča v vsakovrstna
stavbinska dela,
katera fino trpežno in ceno izvrši. (8-8)
Naznanjam, da sem filijalo tik
mesarskega mostu opustil.

VIZITNICE
priporoča
KATOL. TISKARNA.

Odvetnik
DR. IVAN DEČKO,
deželni poslanec, ud ravnateljstva južno-štajerske hranilnice in
posojilnice v Celju itd.
odprl je pisarno v Celju
v hiši gospé Noll-jeve, Rotovške ulice (poleg
nemške cerkve). (1424) 3-2

Leopold Tratnik
izdelovatelj
cerkvene posode itd.
Ljubljana
sv. Petra cesta
št. 27.
Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n.
cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovjših
in lepih oblikah. (1339) 5
Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.
Stare orodje in posode jemlje v popravilo.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
v mestu in na deželi priporočam
svojo bogato zalogo
najraznovrstnejših
klobukov,
čepic za požarne brambe itd.
vse po najnovjšem kroju, fine in bolj priproste, izde-
lane iz **močnega trajnega blaga**, po najrazlič-
nejših cenah.
Sprejemam naročila na vsakovrstna
krznarska dela,
katera izdelujem v lastni delavnici.
V mnogobrojno nakupovanje uljudno vabim
(1328) spoštovanjem (15-12)
Anton Krejči,
klobučar in krznar,
Kongresni trg šte. 8 v Ljubljani.
Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene.

Najnižje cene.
Največji izbor.
Skrbno
izdelovanje
Preobleke. Popravila.
L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15. (20)

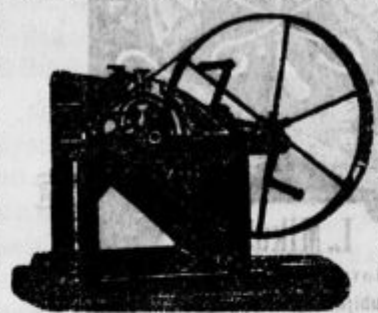
V letu 1838. v Trstu osnovana
c. kr. privileg
zavarovalna družba
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ,
katere
generalnega zastopa pisarne
na Dunaju

v družbini hiši, mesto, Weihburggasse št. 4,
in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih
avstro-ogerske države
zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi,
zavaruje po najnižjih cenah proti
požaru, poškodbam pri prevažanju in po toči, dalje člo-
veško življenje v raznih kombinacijah in proti zgubam pri
najemnini vsled požara ali razpoka. (12-5)
Glavni zastopnik v Ljubljani: IVAN PERDAN.

Kranjske klobase
narejene le iz čisto svežega svinjskega mesa
dobé se vsaki dan
vsako sredo in soboto pa
klobasice za peči (Bratwürstel), jetrne
in krvave klobase,
pečenka v pečici (Jungfernbraten)
vse vedno sveže. (1385) 3-3
Vnanja naročila izvrši točno po poštnem povzetju
Barbara Kopač,
mesarica, sv. Petra nasip št. 47.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Plugji, brane, njivni valarji, sejalnice, stroji za košnjo, obračalnica
za seno, konjske zobače, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelji, loko-

mobili, trieure, snažilnice žita, stroji
za robkanje turšice, slamoreznice, stroji
za trenje žita, za rezanje repe, za
mlenje in meškanje sadja, za stiskanje
grozdja in oliv, peronospora-aparati,
stroji za lupljenje ovočja, sušilnice za
ovočje in zelenjad, smrki (pumpe) za
vino, kletne priprave, smrki za vod-
njake, krožne žage, decimalne tehtnice,
tehtnice za živino, mlečni separatorji,
priprava za vzdigavanje sodov, stroji
za vrtnanje, avtomatično delujoče sti-
skalnice sladke krme, stroji za žetanje,
(20-16) treslice itd. (20-18)

Vse najboljše izdelano po najnižji tovarniški ceni.

Jamstvo! Pripravno plačevanje! Cas poskušnje!

Zaloga kmetijskih in vinorejskih strojev
IG. HELLER, II, Dunaj, Praterstrasse 78.

Bogato ilustrovani 144 strani obsežajoči ceniki v nemškem, italijanskem
in slovanskem jeziku se pošiljajo gratis in franko.

Zanesljivi zastopi se posred osnujejo.

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani
ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne;
ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. (1413) 10-3
(1) Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Andr. Druškovič,
trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,
priporoča svoje bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinj-
skega in vsakovrstnega poljedelskega
orodja, kovanje za okna in vrata, ce-
menta itd., sploh vsega v to stroko spa-
dajočega blaga. (24)

Fine vodne žage in pile,
za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.

Otvorjenje krojaške prodajalnice.

Anton Presker,

Šellenburgove ulice šte. 6
v Ljubljani

si usoja uljudno naznaniti preč. duhovščini in slav. občinstvu, da je
otvoril v Šellenburgovih ulicah št. 6

prodajalnico oblek za gospode

ter se priporoča v obilo naročevanje. Mnogoletno delovanje v tej
stroki jamči dobro, točno delo in najnižjo ceno. (1389) 3-3

Zobozdravnik Schweiger

nastanil se je

v hôtelu „Pri Maliču“ (Stadt Wien),
II. nadstropje, št. 25-26.

Ordinira vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne ter od
2. do 5. ure popoldne. — Ob nedeljah in praznikih od
9. ure dopoldne do 1 ure dopoldne.

Na razpolago ima najnoveše in najboljše glede na umetno zobovje,
bodisi posamezno ali skupno. Plombuje volle zobe z najtrpežnejšim in najboljšim
plombovnim sredstvom — zlatom in platino — prednje zobe pa v emailirani
plombi, ki je barvi zob popolnem enaka. (1423) 2

Za dobro izvršitev jamči v vsakem slučaju.

Dunajska borza.

Dné 17. oktobra.

Papirna renta 5%, 16% davka	91 gld. 30 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	91 " 20 "
Zlata renta 4%, davka prosta	109 " 10 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 10 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1016 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	282 " 50 "
London, 10 funtov strl.	117 " 35 "
Napoleonor (20 fr.)	9 " 31 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 58 "
Nemških mark 100	57 " 65 1/2 "

Dné 15. oktobra.

Ogerska zlata renta 4%	104 gld. 15 kr.
Ogerska papirna renta 5%	109 " 95 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	134 " 75 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	146 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	181 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 50 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2 %	100 " 30 "
Kreditne srečke, 100 gld.	185 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	61 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20 gld. 50 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	16 " 75 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	19 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	59 " — "
Windischgrauzove srečke, 20 gld.	48 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 " 75 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2825	— " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	104 " — "
Papirni rubelj	1 " 23 "
Laških lir 100	45 " 50 "

MERCUR menjarnična delniška
družba na Dunaju,
I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem
listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2 % zastavna pisma peštanske ogerske komer-
cijonalne banke.

4 1/2 % komunalne obveznice ogerske hipotečne
banke z 10 % premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podruž-
nice njene.

50.000 goldinarjev

se dobi z jedno

promeso zemljiško-kreditnih srečk

à 1 1/2 gld. in 50 kr. kolek.

Žrebanje že 5. novembra!